

Andrzej Kutyłowski

Niewęgłosz, pow. Radzyń

Informator Archeologiczny : badania 4, 190-191

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tegoroczne prace wykopaliskowe były prowadzone na odcinku I — wschodnia część wału obronnego gródka oraz na odcinku II — północno wschodnia część otwartego przedwala, obszar domniemanego podgrodzia. Przekopano wschodnią część wału obronnego gródka, dzięki czemu uzyskano jego stratygrafię oraz stratygrafię nawarstwień rozwaliska wału. Stwierdzono, że w obrębie wschodniej części wału obronnego dadzą się wyodrębnić cztery fazy nawarstwień, które są odbiciem procesu kilku faz niszczenia i odbudowy umocnień gródka. Ustalono, że w nawarstwieniach niżej położonych występują ułamki naczyń glinianych o formach typowych dla wczesnej ceramiki zachodnio słowiańskiej (VI w. do X w.). W nawarstwieniach wyżej położonych występuje ceramika typowa dla późnej ceramiki słowiańskiej i niemieckiej (XI w. do XIII w.). Ze względu na stratygrafię grodzisko przedstawia się jako obiekt unikatowy na obszarze Przegórza Sudeckiego i Łużyckiego, pozwalający na ustalenia w zakresie stratygrafii znalezisk ceramicznych ze starszych i młodszych faz wczesnego średniowiecza. Stwierdzono, w niżej położonych nawarstwieniach, ślady miejscowego hutnictwa. (znaleziska żużla żelaznego) oraz odkryto liczne szczątki kostne zwierząt hodowlanych. Odkryto, przy wewnętrznej części wału obronnego, w nawarstwieniach z XI—XII w., resztki drewnianego domostwa, w którym znaleziono dwa zbiorniki z kory, zawierające po około 100 kg zwęglonych ziarenek zbóż, pszenicy i żyta, drewniane przedmioty, m. in. łopatę piekarską oraz naczynia gliniane. W bezpośrednim sąsiedztwie tego pomieszczenia znaleziono część kamienia żarnowego. W rozwalisku wału obronnego, w młodszych nawarstwieniach oraz w warstwie otwartego przedwala znaleziono wiele wczesnośredniowiecznej ceramiki grafitowej, najprawdopodobniej związanej z produkcją metalurgiczną. Stwierdzono brak śladów budownictwa mieszkalnego i gospodarczego na terenie domniemanego podgrodzia. Badania ustaliły, że w północno-wschodniej części otwartego przedwala grubość warstwy kulturowej nie przekracza 0,25 — 0,30 m, z zabytkami, które mają charakter odpadków gospodarczych głównie ceramika i kości.

Ze względu na doniosłe wyniki postuluje się kontynuację badań.

NIEWĘGŁOSZ, pow. Radzyń

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Lublinie

Badania prowadził mgr Andrzej Kutylowski. Finansował WKZ w Lublinie. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Grodzisko w Niewęgłoszu usytuowane jest na nisko położonych łąkach, w widłach rzek Tyśmienicy i wpadającej do niej Piwonii. Składa się

z dwu ziemnych, owalnych wałów i podgrodzia w kształcie wydłużonego języka położonego na wschód od wałów i wyniesionego około 2 m ponad poziom otaczających je łąk.

Na stanowisku przekopano łącznie powierzchnię 550 m² w siedmiu wykopach. Sześć z nich założono na grodzisku oraz jeden na podgrodzium. Dwa wykopy usytuowane pod kątem prostym do siebie, przecięły wewnętrzny wał; dwa założono na majdanie; jeden między wałami, jeden na wale zewnętrznym oraz jeden na podgrodzium. Obserwacje wykopów przecinających wały wykazały, że zbudowane one były z gliny bez konstrukcji wspomagających. Wysokość zachowanych wałów wahała się od 5 m w części południowej i zachodniej do 2 m w części północnej.

Z warstwy kulturowej w wykopach założonych na majdanie i między wałami, o miąższości od 60 do 120 cm, wydobyto bardzo dużą ilość fragmentów ceramiki pochodzących z kilkudziesięciu naczyń oraz 5 silnie skorodowanych zabytków metalowych. W wykopie Nr 2 założonym w południowej części majdanu, na głębokości 100 cm natrafiono na fragmenty przepalanej konstrukcji drewnianej niewiadomego przeznaczenia.

W pozostałych działkach poza dwoma kamiennymi paleniskami nie odkryto żadnych śladów budowli mieszkalnych. Nasuwałoby to wnioski, iż samo grodzisko użytkowane było jedynie okresowo i miało charakter schronieniowy, a właściwego osadnictwa należy się spodziewać na wyniosłości ciągnącej się na wschód od wałów tj. na podgrodzium. Potwierdzają to liczne materiały pozyskane podczas badań powierzchniowych, chronologicznie odpowiadające materiałom z wykopalisk na grodzisku. Zarówno grodzisko jak i materiały z podgrodzia datować należy na okres od IX do XII w. Ceramika z majdanu jest jednak typologicznie starsza od ceramiki wydobytej z wykopów założonych między wałami.

Na stanowisku tym planowane są w przyszłym sezonie badania wykopaliskowe na podgrodzium.

NIEWIADOMA,
pow. Sokołów Podlaski

Zespół Badań nad Polskim Średniowieczem Uniwersytetu Warszawskiego i Politechniki Warszawskiej

Badania prowadzili dr dr Maria i Jacek Miśkiewiczowie. Finansował WKZ w Warszawie. Drugi sezon badań. Cmentarzysko wczesnośredniowieczne (XI—XII w.).

Kontynuowano prace badawcze na cmentarzysku z obstawami kamiennymi, eksplorując 2,5 ara w pobliżu kulminacji wzgórza. Wykopy tegoroczne są przedłużeniem na północ partii badanych w roku ubiegłym. W czasie prac wykopaliskowych wyeksplorowano trzy groby w obstawach kamien-